

Sigurd Schoubye, Tønder, 1915-2000

Lørdag 8. juli 2000, lidt over middag, døde Museerne i Tønders tidligere leder, dr.phil. Sigurd Schoubye, et par uger efter, at han var fyldt 85 år. Meddelelsen kom nærmest som et chok. For til det sidste var Sigurd Schoubyes ånd usvækket, og han diskuterede engageret, skarpsindigt og med den ofte bidende ironi, der var kendetegnende for ham. I det sidste halve år han levede, fik han, med hjælp fra Lokalhistorisk Arkiv for Tønder Kommune, gennemgået sin store bogsamling og sine mange arkivalske papirer. En stor del af bogsamlingen blev, en uge før Sigurd Schoubyes død, overdraget til Landsarkivet i Aabenraa, med den klausul, at bøgerne skal forblive på Lokalhistorisk Arkiv i Tønder. Ved denne lejlighed præsenteredes et katalog over samlingen, som efter Sigurd Schoubyes ønske har fået titlen »Bibliotheca Silvurbana, Tunderensis«. Præsentationen af kataloget blev Sigurd Schoubyes sidste offentlige handling.

Med Sigurd Schoubye har det nord- og sydslesvigske museumsvesen, ja hele landets museumsverden, mistet en betydelig museumsmand, den sidste af den gamle garde af museumsfolk i landsdelen, der talte Neumann i Haderslev samt Raben og Slettebo i Sønderborg.

Sigurd Schoubyes vej til museumsverdenen gik imidlertid omkring mange års arbejde som seminarielektor ved Tønder Statsseminarium. I virkeligheden var Schoubye litterat. Han blev født i København, tog studentereksamen fra Efterslægtens skole i 1934 og blev mag.art. 1940 fra Københavns Universitet i

Sigurd Schoubye – her som guide på Historisk Samfund for Sønderjyllands store egnsvandring 1969. Foto i Institut for sønderjysk Lokalhistorie.

almindelig og sammenlignende litteratur. I 1944 kom han som seminarieadjunkt til Tønder, og allerede tre år senere påbegyndte han sin dobbeltvirksomhed som seminarielærer og deltidsansat museumsinspektør ved Tønder Museum, en dobbeltrolle, der fortsattes med stadig større vægt på museumsarbejdet, indtil han i 1972 tog sin endelige afsked fra seminariet for at blive museumsdirektør i det nye dobbeltmuseum, Tønder Museum og Sønderjyllands Kunstmuseum.

Sigurd Schoubye var anerkendt og respekteret i alle kredse. Hans viden om snart sagt alle de emner, et museum beskæftiger sig med, var legendarisk, og han havde en klæbeherje for historiske detaljer, ikke mindst af numerisk og statistisk art. Han var i Sønderjylland med til at fastlægge linjerne for den regionale museumsstruktur, der stadig er et særkende for det sønderjyske museumsvesen, og han var en af hovedmændene bag initiativet til den fælles årbog for det sønderjyske museumsvesen, der påbegyndtes i 1974 under titlen »Nordslesvigske Museer« (i år 2000 ændret til »Sønderjyske Museer«), hvis første redaktør han var. I sit forord til årbogens første nummer fremlagde Schoubye linjen for den nye årbog som en »arbejdsmark« for det sønderjyske museumsvesen på linje med »Fynske Minder« og »Årbog for Den gamle By i Århus«. Gennem resten af sin embedstid var han en flittig skribent til årbogen med markante artikler.

Også Historisk Samfund for Sønderjylland nød godt af Sigurd Schoubyes forskning. I årene fra 1963 til 1975 var han medlem af styrelsen, og frem til 1999 publicerede han flere artikler og anmeldelser i Sønderjyske Årbøger og Sønderjysk Månedsskrift inden for sine specialområder, sønderjysk guld- og sølvmedekunst, kunsthistorien og Tønders lokal- og bygningshistorie.

Sigurd Schoubye gik på pension 1. juni 1986, kort før han fyldte 71 år. I sine sidste år som museumsleder kom han to gange på voldsom kollisionskurs med Tønder Kommune. Første gang i forbindelse med opførelsen af Tønders nye rådhus, hvis beliggenhed ind over den fredede slotsbanke han modsatte sig. Næste gang var i det sidste embedsår, i hans samarbejde med Tønder Kommune omkring finansieringen af ejendommen Storegade 14, i daglig tale kaldet Drøhses Hus. Driften af huset som fremtidigt museumsaneks for Tønder Museum syntes sikret med et flertal i byens økonomiudvalg, men på et efterfølgende byrådsmøde faldt sagen med én stemme. Det blev en meget stor skuffelse for Schoubye, og udtalelser fra ham i de senere år tyder på, at han aldrig helt kom sig over bitterheden mod Tønder Kommune. Tønder Museum har genoptaget Schoubyes arbejde med at gøre huset til centrum for en fremtidig kniplingsforskning i Danmark. Museet opfatter flere af Schoubyes tanker omkring anvendelsen af Drøhses Hus som bæredygtige, også i dag.

Går man fra det sønderjyske og ser på Sigurd Schoubyes betydning for kulturhistorisk forskning nationalt og internationalt, er det hans mangeårige arbejde med bestemmelsen af det tønderiske sølv og i forlængelse heraf arbejdet med sølvmede i det nuværende Sønderjylland, der påkalder sig opmærksomhed og respekt. Hans forskning omkring de tønderiske guldsmedemestre resulterede i 1961 i hans hovedværk, doktordisputatsen »Guldsmede-håndværket i Tønder og på Tønder-egnen 1550-1900«. Disputatsen, der i dag stadig

er et standardværk for en provins' guldsmedehåndværk, var også et vægtigt bidrag til Tønders historie, idet den, foruden sammenstillingen af mestre med stempler, omfattede undersøgelser af guldsmedenes herkomst, uddannelse og sociale status. Sigurd Schoubyes arbejde med det sønderjyske sølv blev fulgt op i flere andre værker, monografien »Sønderjysk Sølv«, der blev udgivet af Historisk Samfund for Sønderjylland i 1982 samt den nyredigering af Christian A. Bøjes »Danske guld- og sølvsmedemærker før 1870«, som Schoubye foretog, ligeledes i 1982.

På to andre områder har Sigurd Schoubye været foregangsmand for den kulturhistoriske forskning i Danmark; nemlig omkring undersøgelser af de hollandske vægfliser og indenfor kniplingsfremstillingens og kniplingshandelens historie.

Vægflisernes historie og motiver behandlede Schoubye første gang i 1949, hvor han udgav et lille hefte på 12 sider med titlen »Hollandske vægfliser på Tønderegnet«. I 1954 fulgte artiklen »Skibsmotiver på hollandske vægfliser« og 1963 bogen »Hollandske vægfliser«, hvis anden forøgede udgave udkom 1970. I 1974 fulgte endelig heftet »Flisesamlingen i Tønder Museum«. Med hensyn til kniplingshåndværkets historie har Schoubye skrevet en kortfattet, men meget anvendt og værdsat bog, der udkom første gang i 1953 med titlen »Kniplingsindustrien på Tønderegnet«. I 1968 og 1989 blev bogen genudgivet i en let ændret form. En fjerde udgave ventes at udkomme i forbindelse med kniplingsfestivalen i 2001.

Imidlertid er Schoubyes største fortjeneste indenfor arbejdet med kniplingshandelen den, at han, efter at han blev pensioneret, samlede et omfattende kildemateriale fra adskillige arkiver i Nordtyskland, Holland, Belgien og Danmark. Materialet, som han fik transskriberet af dygtige lokale kræfter, ligger i dag og venter på videre bearbejdning.

Endnu et felt gav Sigurd Schoubye sin store viden og opbakning; nemlig vurdering og rådgivning vedrørende antikviteter. Schoubye fulgte helt til sin død grundigt med i alle prisudviklinger og bevægelser for salget af antikviteter på landets store auktioner, og han kunne huske hammerslagpriser på adskillige af de sjældne ting, som han havde været med til at vurdere eller byde på. Fra 1986 til 1999 var han censor ved Antikmessen i Tønder, fra 1970 til 1987 medarbejder ved antikbrevkassen i dagbladet Jyllands-Posten. Han elskede at se på antikviteter, og hans sans for tal gjorde ham til en dreven vurderingsmand. Hans berøringsflade med antikvitetshandlerbranchen var derfor stor, og han nød en enestående anerkendelse og respekt blandt landets antikvitetshandlere, i de senere år som »the grand old man«. Man tav og lyttede, når Schoubye udtalte sin dom over de ting, der skulle sælges. Hans kendskab til antikvitetsverdenen gjorde, at han fra 1966-1982 var konsulent for Anneberg-Samlingerne i Odsherred, et hverv, der betød meget for ham.

Således indtog han sin plads blandt kenderne på landsplan, og på landsplan skabte han også opmærksomhed om sit arbejdsområde i det fjerne Tønder. Schoubye byggede noget op, og forstod at få det værdsat.

Inger Lauridsen